

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Aan alle instellingen voor Hoger Onderwijs
t.a.v. de voorzitter van het College van Bestuur

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.minocw.nl

Contactpersoon

H.L.W.M.vandentillaart@minocw.nl

T +31-70-4122717
IPC 2250

Onze referentie
HO&S/188502

Bijlagen
3

Datum 09 JUL 2010
Betreft joint degree-opleidingen

Geachte voorzitter,

Met de wet Versterking besturing wordt het wettelijk mogelijk om met andere instellingen een gezamenlijke opleiding te verzorgen waaraan een gezamenlijke graad is verbonden – beter bekend als 'joint degree-opleiding'. Met deze brief wil ik u informeren over het kader van en de randvoorwaarden waarbinnen joint degree-opleidingen kunnen worden verzorgd.

Volledigheidshalve wijs ik erop dat het in deze brief vooral gaat om de joint degree-opleiding op het niveau van bachelor en master.

De "joint degree"

In de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (de wet) is de gezamenlijke opleiding geregeld. In het dagelijks taalgebruik wordt dit veelal aangeduid als joint degree-opleiding (of kortweg 'joint degree' hoewel dat eigenlijk alleen verwijst naar de graad(verlening) en niet naar de opleiding). Het gaat om een opleiding die twee of meer instellingen gezamenlijk verzorgen en waarvoor ze gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen. Het gaat dan niet om twee (of meer) opleidingen aan twee (of meer) instellingen maar om één opleiding die wordt verzorgd door twee (of meer) instellingen.

Bij een joint degree-opleiding gaat het met andere woorden niet om opleidingen die op enigerlei wijze een samenwerkingsverband hebben met een andere opleidingen, maar (alleen) om opleidingen die aan de vereisten voldoen, waaronder de beoordeling (accreditatie dan wel toets nieuwe opleiding) door de NVAO en registratie als joint degree-opleiding in het CROHO.

Een joint degree is dan de graad die toegekend wordt op grond van een met voldoende resultaat doorlopen hebben van een dergelijke opleiding, verzorgd door twee of meer instellingen gezamenlijk.

Ter onderscheid van een joint degree-opleiding wordt in deze brief een 'reguliere' opleiding, een opleiding die wordt verzorgd door één instelling, aangeduid met "single" degree-opleiding.

Inwerkingtreding

De bepaling waarin de gezamenlijke opleiding en de daaraan verbonden gezamenlijke graad is geregeld, de "joint degree", treedt in werking op 1 juli

2010. De protocollen voor nieuwe en bestaande opleidingen leidend tot een joint-degree zijn reeds beschikbaar op de website van de NVAO. De ervaring die de NVAO met toepassing van de protocollen opdoet zal zij documenteren en op haar website beschikbaar stellen.

Datum

Onze referentie
HO&S/BL188502

Afgesproken is dat deze protocollen (aanvullende toetsingskaders), die thans door de NVAO zijn vastgesteld, over enige tijd worden geëvalueerd en zonodig bijgesteld. Dit geldt ook voor de macrodoelmatigheid.

Joint degrees als mogelijkheid

Alvorens het kader te verhelderen waarbinnen het mogelijk zal zijn om een joint degree toe te kennen wijs ik erop dat het de instellingen vrijstaat of zij van dit arrangement in de wet gebruik willen maken.

Er bestaan in de praktijk verschillende vormen van samenwerking, zowel binnen Nederland als met buitenlandse instellingen. Zo heeft in sommige gevallen de samenwerking betrekking op slechts een beperkt gedeelte van het curriculum, in andere gevallen is er sprake van een vergaande samenwerking in de vorm van een gemeenschappelijk afgestemd curriculum en toetsing waaraan een 'double degree' wordt verbonden. In deze gevallen is de instelling formeel alléén verantwoordelijk voor het onderwijs en de graadverlening in haar eigen opleiding. Voor de joint degree-opleiding geldt dat niet en is het gezamenlijke opleidingstraject tussen meerdere partners via studentenuitwisseling kenmerkend, resulterend in één gezamenlijk diploma. Het is steeds aan de instelling om de beleidskeuze hierin te bepalen.

Benutting van expertise bij voorbereiding van uitvoering

De joint degree-opleiding is een noviteit binnen het ho-stelsel en de implementatie vergt een en ander. Om die reden heb ik voor de zomer van 2009 een werkgroep samengesteld bestaande uit NVAO, VSNU, HBO-raad, Paepon (open stoel), DUO (open stoel) en mijn medewerkers om een goede implementatie voor te bereiden.

In het overleg tussen deze partijen is ook het gesprek gestart over een mogelijke regeling om bestaande (formeel single degree-)opleidingen, die in de aanloop naar de wettelijke regeling al zijn opgebouwd, onder de wettelijke termen te brengen ('omzettingsprocedure'). Eind vorig jaar/begin dit jaar hebben VSNU en HBO-raad een inventarisatie gepleegd van de al bestaande gezamenlijke opleidingen. Ik ga op deze omzettingsprocedure later in deze brief apart in.

Diverse elementen die nu over de joint degree(-opleiding) zijn geregeld, neem ik navolgend met u door.

Algemene kader en kenmerken joint degree-opleiding

De joint degree-opleiding wordt vooral beschouwd als een instrument voor mobiliteit van studenten, culturele uitwisseling en samenwerking. Verder kan het ter bevordering van de kwaliteit van het geboden onderwijs (de partners beschikken over aanvullende expertise) zijn. Naast deze hoofdredenen kan verhoging van de efficiency en een betere inzet van de financiële middelen redenen zijn voor een instelling om in gezamenlijkheid met een andere instelling, een opleiding te ontwikkelen en aan te bieden. Elke instelling verzorgt een deel van de opleiding; elke student dient aan de verschillende instellingen een substantieel deel van het onderwijs te volgen.

Bij een joint degree-opleiding kan het gaan om een opleiding die wordt verzorgd door twee of meer Nederlandse instellingen. Maar het kan ook gaan om een opleiding die wordt verzorgd door één (of meer) Nederlandse instelling(en) met één of meer buitenlandse instelling(en), aangeduid als een internationale joint degree-opleiding.

Datum

Onze referentie
HO&S/BL188502

De deelnemende instellingen sluiten een samenwerkingsovereenkomst af waarin de instellingen een en ander regelen, uiteraard binnen de wettelijke verantwoordelijkheidstoedeling (zie ook verderop in deze brief).

De gezamenlijke graad wordt slechts toegekend aan studenten die de gezamenlijk verzorgde opleiding of programma (bijv. afstudeerrichting) aan de desbetreffende instellingen met goed gevolg hebben afgerond.

Een joint degree-opleiding van een hbo én wo-oriëntatie is uiteraard niet mogelijk. Er is sprake van één opleiding, die óf hbo is óf wo.

Bij de vaststelling van de eisen die gesteld worden aan een joint degree-opleiding is steeds zoveel mogelijk uitgegaan van bestaande, 'reguliere' voorschriften die gelden voor single degree-opleidingen'. Deze zijn voor zover nodig toegesneden op de situatie van een door verschillende instellingen gezamenlijk verzorgde opleiding die bij diplomering leidt tot één joint degree. Zo zijn er onder meer aanvullingen ontwikkeld op de kaders (accreditatie en toets nieuwe opleiding) van de NVAO en de macrodoelmatigheidsbeoordeling.

Wat in het navolgende gezegd wordt op het gebied van bekostiging en collegegeld, Croho, inschrijving, diploma supplement, verantwoordelijkheidstoedeling en toezicht geldt ook het joint degree-programma.

Uitgangspunten voor accreditatie en toets nieuwe opleiding

Toetsing van een nieuwe opleiding door de NVAO geschiedt aan de hand van het kader voor aanvragen toets nieuwe opleiding. Voor opleidingen die gezamenlijk worden verzorgd met één of meer andere instellingen en die moeten gaan leiden tot een joint degree geldt daarenboven een toetsing door de NVAO aan de hand van een van beide bijgevoegde protocollen (zie bijlagen 1 en 2).

In deze protocollen zijn de criteria, uitsluitingsgronden en procedure voor het aanvragen van een joint degree-opleiding opgenomen. Uitgangspunt daarbij is steeds de gezamenlijke opleiding met de gezamenlijke graad als afgeleide. De deelnemende Nederlandse instelling moet een substantieel deel van het onderwijs verzorgen. Indien meer dan één Nederlandse instelling deelneemt, geldt dit voor elke deelnemende instelling. Dit is een belangrijke voorwaarde om aanvraag tot joint degree-opleiding te rechtvaardigen.

Wanneer sprake is van één deelnemende Nederlandse instelling zal deze instelling de aanvraag moeten indienen tot accreditatie dan wel toets nieuwe opleiding. Bij deelname van meer dan één Nederlandse instelling gebeurt dit gezamenlijk.

Bij een joint-degree-programma geldt de accreditatietermijn zoals die geldt voor de opleiding waarvan dit programma onderdeel uitmaakt.

Op omzetting van bestaande single degree-opleidingen in een joint degree-opleiding kom ik verderop in de brief terug.

Datum

Macrodoelmatigheidseisen

Per augustus 2009 is de beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs in werking getreden. Uitgangspunt is dat deze beleidsregel ook van toepassing is op een joint degree-opleiding. Vanwege het specifieke karakter van een joint degree-opleiding is een beperkt aantal preciseringen nodig, met name voor het geval sprake is van een joint degree-opleiding die wordt verzorgd door meer dan één Nederlandse instelling. In bijlage 3 worden deze nader toegelicht.

Onze referentie
HO&S/BL188502

Wanneer sprake is van één deelnemende Nederlandse instelling zal deze instelling een aanvraag moeten indienen om de macrodoelmatigheid te laten beoordelen. Bij deelname van meer dan één Nederlandse instelling gebeurt dit gezamenlijk. Het gezamenlijk karakter van het programma zal bij de beoordeling worden betrokken.

Een joint degree tussen een bekostigde opleiding en een niet-bekostigde opleiding is niet mogelijk; een dergelijk voornemen kan geen positieve macrodoelmatigheidsbeoordeling krijgen. Zo zijn er bijvoorbeeld geen joint degree-bachelor opleidingen mogelijk tussen een bekostigde instelling en een niet bekostigde instelling (i.c. rechtspersoon voor hoger onderwijs).

Het ontbinden van de samenwerking met een deelnemende Nederlandse instelling bij een joint degree-opleiding heeft tot consequentie dat de gezamenlijke opleiding vervalt en daarmee deze opleiding bij de deelnemende Nederlandse instellingen. Eventuele voortzetting van de opleiding betekent een aanvraag voor toets nieuwe opleiding bij de NVAO en een macrodoelmatigheidsaanvraag bij de minister.

Bekostiging en collegegeld

De bekostiging en collegegeldverplichtingen bij een joint degree-opleiding zijn zoveel mogelijk gelijk aan die van een single degree-opleiding. In het Uitvoeringsbesluit WHW 2008 zijn de voorwaarden opgenomen op grond waarvan wordt bepaald of een student meetelt voor de bekostiging. Deze voorwaarden zullen ook gelden voor studenten die ingeschreven staan voor een joint degree-opleiding. Een student met recht op wettelijk collegegeld telt derhalve in principe mee voor de bekostiging gedurende de nominale studieduur. Voor het meetellen van de inschrijvingsjaren betekent dit dat een student per 30 september t-2 moet zijn ingeschreven. Voor de graadfinanciering is ten aanzien van de joint degree-opleiding bepaald dat deze wordt verdeeld over de Nederlandse instellingen die de graad hebben verleend met andere woorden over de aan de desbetreffende joint degree-opleiding deelnemende Nederlandse instelling of instellingen.

Het is van belang dat joint degree-opleidingen niet leiden tot oneigenlijk gebruik of misbruik. In dat verband zal worden gezien of aanpassing van met name bekostiging van studenten woonachtig in de grensstreken nodig is. Het is aan de nieuwe regering om zich daarop te beraden.

Ook ten aanzien van de collegegeldbepalingen voor joint degree-opleidingen is bepaald dat er maar beperkt specifieke afwijkingen noodzakelijk zijn. Wanneer een student zich inschrijft bij een opleiding aan een Nederlandse instelling, draagt

de instelling er zorg voor dat hij of zij wordt ingeschreven bij de andere deelnemende instelling in Nederland. De student is vrijgesteld van betaling van het wettelijk collegegeld voor de andere deelnemende instelling.

Datum

Onze referentie
HO&S/BL188502

Een andere afwijking betreft de hoogte van het instellingscollegegeld: voor een student die aan een buitenlandse instelling is ingeschreven en in Nederland instellingscollegegeld moet betalen, kan de instelling zelf de hoogte van het instellingscollegegeld bepalen; dit bedrag kan lager zijn dan het bedrag van het wettelijk collegegeld.

CROHO

Na een positief besluit toets nieuwe opleiding, bij een nieuwe bekostigde opleiding voorafgegaan door een positief doelmatigheidsbesluit, wordt de opleiding opgenomen in het CROHO. Hiervoor geldt een vergelijkbare gang van zaken als voor reguliere opleidingen, ook wat betreft de registratie in het CROHO-onderdeel en wat betreft de geldigheidstermijn van accreditatie. Wel dient het bewijsstuk van de NVAO, waaruit blijkt dat de opleiding door de NVAO is beoordeeld als een joint degree-opleiding, aan de stukken te worden toegevoegd. In het CROHO is de joint degree-opleiding door middel van een aparte, daartoe toegevoegde cel, te identificeren. Daarbij wordt tevens aangegeven welke andere instelling(en) deelnemen aan de joint degree-opleiding.

90 studiepunten

Een masteropleiding heeft normaliter een omvang van 60 studiepunten. Hierop zijn uitzonderingen. Zo kan de instelling zelf besluiten de duur te verlengen, zonder dat dit leidt tot aanpassing van studiefinancieringsrechten en bekostiging. Bij een wo-masteropleiding bestaat de mogelijkheid dat de minister (op verzoek van de instelling) de nominale studieduur van de opleiding vaststelt op 120 studiepunten. In dat geval worden ook de bekostiging en studiefinancieringsrechten uitgebreid. Bij een internationale joint degree-opleiding bestaat deze mogelijkheid ook voor een studielast van 90 studiepunten.

Inschrijving

Zoals hiervoor reeds vermeld schrijft de student zich in bij één Nederlandse instelling. Indien meer dan één Nederlandse instelling deelneemt, zorgt de Nederlandse instelling waar de student zich heeft ingeschreven ervoor dat de student ook aan de andere deelnemende Nederlandse instellingen wordt ingeschreven.

De student zal dan ook in het inschrijvingsregister worden opgenomen bij de verschillende deelnemende instellingen. DUO en Studielink maken nadere afspraken over het aanleveren door de instellingen van studentgegevens. Zowel deze procedure als de procedure tot registratie in het CROHO en de procedure inzake de 90 studiepunten zullen op de site van DUO worden geplaatst.

Diploma Supplement

Aan elk getuigschrift voor een met goed gevolg afgeronde opleiding wordt een supplement toegevoegd dat voldoet aan het Europees overeengekomen standaard formaat. Zo ook aan het getuigschrift voor een joint degree. Het format, de Europese toelichting en een Nederlandse toelichting zijn beschikbaar op de website van de Nuffic over het Bologna proces www.nuffic.nl/bolognaproces. Na keuze voor het onderwerp ECTS en DS vindt u het vaste format met de algemene internationale toelichting. Daaronder treft u de Nederlandse toelichting die

aangeeft om een joint degree te vermelden bij nr 2.2 van het Europese Diploma Supplement format.

Datum

Verantwoordelijkheidstoedeling en toezicht

Onze referentie
HO&S/BL188502

Bij een internationale joint degree-opleiding is de deelnemende Nederlandse instelling integraal verantwoordelijk voor het naleven van wet- en regelgeving inclusief de voorschriften in de WHW. De deelnemende instellingen dienen hiertoe ondubbelzinnige afspraken gemaakt te hebben op alle relevante terreinen. Het protocol noemt een aantal aandachtspunten dat een rol speelt bij de partnerkeuze en waarover overeenstemming moet zijn bereikt voordat de gezamenlijke opleidingen goedgekeurd, dan wel geaccrediteerd kan worden.

Indien sprake is van een joint degree-opleiding waaraan meer dan één Nederlandse instelling deelneemt, zijn deze Nederlandse instellingen gezamenlijk verantwoordelijk. Op een aantal zaken (taken en bevoegdheden) geldt deze gezamenlijk verantwoordelijkheid ook jegens de student. Het gaat hierbij met name om de graadverlening, de accreditatie, macrodoelmatigheid, registratie, examencommissie, bindend studieadvies, studielast en onderwijs en examenreglement, de naleving van de inschrijvingsrechten van de student en de opleidingscommissie. Voor andere zaken wordt in de gezamenlijke overeenkomst vastgelegd welke Nederlandse instelling op die punten jegens de student verantwoordelijk is.

Omzetting van bestaande joint degree-opleidingen/programma's

Er bestaan single degree-opleidingen die feitelijk te kwalificeren zijn als joint degree-opleidingen. Bij gebrek aan wettelijke mogelijkheden zijn deze opleidingen single degree-opleidingen. In een aantal gevallen heeft de NVAO bij de beoordeling van deze opleiding al rekening gehouden met de inrichting van de opleiding als een joint degree-opleiding.

Voor deze opleidingen is een specifieke procedure ontworpen tot omzetting tot joint degree-opleidingen. Deze opleidingen dienen aan dezelfde eisen te voldoen als andere opleidingen, maar hebben in het verleden al (deels) bewezen aan deze eisen te voldoen. Het zou onnodig bureaucratisch zijn om voor deze opleidingen de gehele joint degree-procedure te laten gelden. Daarom wordt bij dergelijke omzettingen rekening gehouden met het feit dat al eerder is bewezen dat aan bepaalde criteria is voldaan. Als er de facto een nieuwe opleiding ontstaat (zie ook paragraaf 3 van bijlage 3) dan kan er geen sprake zijn van omzetting. De procedure die hierop van toepassing is, treft u aan in het NVAO protocol voor Nederlandse aanvragen accreditatie leidend tot een joint-degree (bijlage 2).

"Joint doctorates"

De wet Versterking besturing maakt ook een "joint doctorate" mogelijk. Het college voor promotie van de verschillende instellingen staat borg voor de kwaliteit(sbewaking). Voor het overige zijn geen specifieke bepalingen opgenomen met uitzondering van de bekostiging: indien de promotie bij meer dan één Nederlandse instelling plaatsvindt, wordt het te bekostigen bedrag vanwege de promotie evenredig verdeeld over de Nederlandse instellingen waaraan de promotie plaatsvindt.

Stimuleringsmiddelen

In de internationaliseringsagenda "Het Grenzeloze Goed" (Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 31288 nr. 44) ligt het accent op de verbetering van de

kwaliteit van het hoger onderwijs en onderzoek door onder andere het versterken van internationale samenwerking tussen instellingen (door middel van het joint degree-fonds voor universiteiten) en het stimuleren van een meer internationale oriëntatie van hogescholen (RAAK internationaal). Een deel van de middelen uit het joint degree-fonds is beschikbaar gesteld voor netwerkactiviteiten en communicatie. De coördinatie wordt vanuit de VSNU verzorgd.

Datum

Onze referentie
HO&S/BL188502

Informatieverstrekking

Deze brief informeert u op hoofdlijnen over de nieuwe mogelijkheid van afgeven van "joint degrees". De daarbij te hanteren protocollen zijn bijgevoegd, maar ook beschikbaar op de website van de NVAO www.nvao.net. Met de protocollen zal ervaring opgedaan worden en de NVAO zal zich inspannen ervaringsgegevens in de loop van de tijd ook beschikbaar te maken via haar website. Ook de website van de VSNU zal in de komende tijd meer en meer informatie gaan bevatten, alsook de website van de HBO-Raad en de OCW (en LNV) onderdelen van de overheidswebsite.

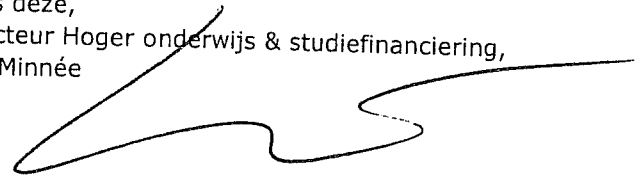
In Europees verband worden de ervaringen en good practices van instellingen met joint degree-opleidingen gedeeld binnen o.a. het JOIMAN-netwerk (www.joiman.eu).

In zijn algemeenheid is het streven om bestaande ervaring beschikbaar te maken en zo goed mogelijk te benutten.

Ik ga er, mede namens de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, vanuit dat u hiermee op dit moment voldoende bent geïnformeerd.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart

Namens deze,
De directeur Hoger onderwijs & studiefinanciering,
Drs. R. Minnée

Bijlagen

1. Protocol NVAO voor Nederlandse aanvragen toets nieuwe opleiding leidend tot een joint-degree
2. Protocol NVAO voor Nederlandse aanvragen accreditatie leidend tot een joint-degree
3. Macrodoelmatigheidscriteria wat betreft joint degree-opleidingen

Protocol voor
Nederlandse Aanvragen
Toets Nieuwe Opleiding
leidend tot een Joint degree

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	3
2 Wanneer kan een toets nieuwe opleiding leidend tot een joint degree worden aangevraagd?	4
3 Hoe kan een toets nieuwe opleiding voor een joint degree-opleiding worden aangevraagd?	6
4 Hoe vindt de beoordeling plaats?	6
5 Wat te doen in geval een instelling zich terugtrekt of vervangen wordt door een andere instelling	7

Voorwoord

Toetsing van een nieuwe opleiding door de NVAO geschiedt aan de hand van het op het moment van de aanvraag van toepassing zijnde kader voor aanvragen toets nieuwe opleiding. Voor opleidingen die gezamenlijk worden verzorgd met één of meer andere instellingen en die leiden tot een joint degree geldt daarenboven een toetsing aan de hand van onderhavig protocol.

Dit protocol spitst zich toe op het gezamenlijke karakter van de opleiding en de daarmee samenhangende kwaliteitsborging.

1 Inleiding

Op 1 juli 2010 is inwerking getreden artikel 7.3c van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Dit artikel regelt de 'gezamenlijke opleiding', veelal aangeduid als een 'joint degree'.

Een gezamenlijke opleiding is een opleiding die een Nederlandse instelling verzorgt samen met één of meer Nederlandse of buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs, waarvoor de samenwerkende instellingen gezamenlijk verantwoordelijk zijn en waarbij elke samenwerkende Nederlandse instelling een substantieel onderdeel verzorgt.

Dit betekent dat de opleiding op ten minste twee locaties moet plaatsvinden.

Het moet voor een (de) instelling(en) belangrijke voordelen hebben om een gezamenlijke opleiding en graad aan te bieden. Nationaal kan het een meerwaarde in kwalitatieve zin verschaffen of er zijn financiële of onderwijskundige redenen. Joint degrees kunnen ook de internationale dimensie van het hoger onderwijs versterken.

Het betreft niet per definitie een volledige bachelor- of masteropleiding. Het kan ook gaan om een gedeelte van een opleiding, bijvoorbeeld een afstudeerrichting of een specifiek programma binnen de opleiding.

Omdat aan die gezamenlijke opleiding of het gezamenlijke programma een gezamenlijke graad is verbonden door twee of meer instellingen zal navolgend steeds gesproken worden van een joint degree-opleiding.

Bij de vormgeving van joint degree-opleidingen is het uitgangspunt dat de Nederlandse instelling(en) gezamenlijk verantwoordelijk is (zijn) voor het naleven van de Nederlandse wettelijke voorschriften. De Nederlandse instelling(en) is (zijn) aanspreekbaar op het geheel van de opleiding. Bij een joint degree-opleiding waarbij alleen Nederlandse instellingen zijn betrokken, zijn deze instellingen gezamenlijk verantwoordelijk voor onder andere taken en bevoegdheden op het gebied van toets nieuwe opleiding, accreditatie, registratie in het CROHO, studieadvies, studielast, afgifte van het getuigschrift en inschrijving. Voor een aantal onderwerpen kan in een overeenkomst tussen de betrokken instellingsbesturen worden vastgelegd welk instellingsbestuur verantwoordelijk is voor de uitvoering daarvan. Uiteraard kunnen ook die onderwerpen in gezamenlijkheid worden uitgevoerd. De rechten en plichten ten opzichte van elkaar en van de studenten, zoals tussen de instellingen overeengekomen, moeten voor de deelnemende instellingen en voor de student helder zijn.

Betreft het een samenwerking tussen een of meer Nederlandse instellingen met een of meer buitenlandse instellingen dan is er een aantal aandachtspunten dat een rol speelt bij de partnerkeuze en waarover overeenstemming moet worden bereikt voor het aangaan van samenwerking. Uiteraard moet(en) de Nederlandse (instelling(en) ervoor zorg dragen dat ze aan de Nederlandse wettelijke bepalingen voldoen. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de volgende aspecten:

- a) de opleidingsbenaming en de opleidingsduur;
- b) de wijze van organisatie van buitenlandse diploma's (is de joint degree het enige diploma dat de buitenlandse instelling aan de opleiding verbindt en mag deze in alle betrokken landen worden verleend?);
- c) eenduidige doelstellingen, uitwerking van het programma en toetsing op het behalen van leeruitkomsten en eindkwalificaties;
- d) de wijze waarop de interne kwaliteitszorg plaatsvindt en -kwaliteitsborging is geregeld;
- e) positie van de examencommissie;
- f) financieringsstatus van de opleiding in elk van de andere landen waarin een deelnemende instelling gevestigd is; mogelijkheden betreffende inschrijvings-/studiegelden en het maken van financiële afspraken tussen de partners;
- g) mogelijkheden betreffende gebruik van andere talen;
- h) onderwijs- en examenreglementen en mogelijkheden voor afwijkingen hiervan.

Naarmate het Europese overleg vordert over hoe buitenlandse accreditaties worden geaccepteerd, zal het eenvoudiger worden om joint degree-opleidingen met buitenlandse instellingen te vormen. Zolang dat echter niet het geval is, zullen – met behoud van de kwaliteitswaarborgen – belemmeringen voor de joint degree-opleidingen zoveel mogelijk worden opgeheven. Vanzelfsprekend kan de Nederlandse wet alleen de situatie voor Nederland regelen.

Het is niet mogelijk om een gezamenlijke graad van een hbo- en een wo-programma toe te kennen. Dit is strijdig met het binaire onderscheid.

De joint degree-opleidingen worden geaccrediteerd dan wel getoetst op het niveau van de gezamenlijke opleiding. In het geval de gezamenlijke graad is vormgegeven door een gezamenlijk programma binnen twee (of meer) opleidingen geldt in feite de reguliere accreditatie of toets nieuwe opleiding procedure. Het gezamenlijke karakter wordt meegenomen bij de accreditatie of toets nieuwe opleiding van de afzonderlijke Nederlandse opleiding(en).

Inschrijving in het CROHO als joint degree is alleen mogelijk indien daaraan een besluit inzake accreditatie of toets nieuwe opleiding van de NVAO ten grondslag ligt.

Dit protocol ziet op de toetsing door de NVAO van nieuwe, gezamenlijk verzorgde opleidingen of programma's waaraan instellingen een gezamenlijke graad willen toekennen.

2 Wanneer kan een toets nieuwe opleiding leidend tot een joint degree worden aangevraagd?

Het aanvragen van een toets nieuwe opleiding voor een joint degree-opleiding is mogelijk in de volgende situaties:

1. Twee of meer Nederlandse instellingen beogen:

- a. aan een nieuwe (niet of niet bij alle deelnemende instellingen in CROHO geregistreerde) gezamenlijk verzorgde opleiding een gezamenlijke graad te verbinden.
- b. aan een nieuw, gezamenlijk verzorgd programma binnen twee of meer Nederlandse opleidingen een gezamenlijke graad te verbinden.

De inbreng van elke instelling moet voldoende substantieel zijn om een joint degree aanvraag te kunnen rechtvaardigen.

2. Een of meer Nederlandse instellingen beogen in samenwerking met een of meer buitenlandse instellingen:

- a. aan een nieuwe (niet in CROHO geregistreerde) gezamenlijk verzorgde opleiding een gezamenlijke graad te verbinden.
- b. aan een nieuw, gezamenlijk verzorgd programma binnen twee of meer opleidingen een gezamenlijke graad te verbinden.

De inbreng van de Nederlandse instelling(en) moet voldoende substantieel zijn om een joint degree aanvraag door een Nederlandse instelling(en) te kunnen rechtvaardigen.

In de volgende gevallen is een joint degree-opleiding *niet* mogelijk (*uitsluitingsgronden*):

- Indien wordt beoogd een gezamenlijke graad te verbinden aan een Nederlandse hbo-opleiding/programma en een Nederlandse wo-opleiding/programma.
- Indien de gezamenlijke opleiding/programma wordt verzorgd met een of meer buitenlandse instellingen die in eigen land niet erkend is (zijn) of niet gerechtigd is (zijn) om aan deze joint degree-opleiding deel te nemen.

Alvorens een aanvraag in te dienen, is (zijn) de aanvragende instelling(en) verplicht zich ervan te vergewissen dat bovenstaande uitsluitingsgronden zich niet voordoen en dat de gezamenlijke opleiding/programma wordt verzorgd in overeenstemming met de wet- en regelgeving in Nederland en overige betrokken landen.

Voor de internationale acceptatie van de joint degree is het noodzakelijk dat bij instroom van internationale studenten de betrokken Nederlandse instelling(en) is (zijn) ingeschreven in het Gedragscoderegister

(<http://www.internationalstudy.nl/Paginas/Register%20gedragscode.htm>) en de bepalingen daarvan naleeft.

Indien het gaat om bekostigd onderwijs dient eerst een macrodoelmatigheidstoets te worden aangevraagd door de Nederlandse instelling(en). Na een succesvolle macrodoelmatigheidstoets kan bij de NVAO een "aanvraag voor toets nieuwe opleiding met joint degree" worden ingediend door de Nederlandse instelling(en).

Indien het niet-bekostigd onderwijs betreft, kan direct bij de NVAO een "aanvraag voor toets nieuwe opleiding leidend tot een joint degree" worden ingediend door de Nederlandse instelling(en).

De gezamenlijke graad wordt slechts toegekend aan studenten die de gezamenlijk verzorgde opleiding of programma aan de betrokken instellingen succesvol hebben doorlopen.

3 Hoe kan een toets nieuwe opleiding voor een joint degree-opleiding worden aangevraagd?

De aanvraag bij de NVAO geschiedt door de betrokken Nederlandse instelling ingeval er één Nederlandse instelling is betrokken, of door de Nederlandse instellingen gezamenlijk indien er meer Nederlandse instellingen zijn betrokken.

Het informatiedossier dient betrekking te hebben op de totaliteit van de gezamenlijke opleiding/programma (dus inclusief de in Nederland en eventueel in het buitenland gevolgde delen). Een lijst met daarin opgenomen wie de buitenlandse partners zijn, moet worden bijgevoegd.

De volgende gegevens dienen - uiteraard naast de gegevens die voor een 'reguliere' tno nodig zijn - bij de aanvraag te worden gevoegd teneinde een behandeling van de aanvraag mogelijk te maken:

- De naam en toe te kennen graad van de gezamenlijke opleiding of programma.
- De namen en locaties van de aanvragende Nederlandse instelling(en).
- De namen en locaties van de buitenlandse partnerinstelling(en).
- Informatie over erkenning van de buitenlandse partnerinstelling(en) in eigen land.
- Informatie over de erkenning als Erasmus Mundus opleiding (indien van toepassing)
- Informatie over buitenlandse accreditatiebesluiten, -termijnen en -rapporten die betrekking hebben op het buitenlandse deel van de gezamenlijke opleiding.
- De samenwerkingsovereenkomst tussen de instellingsbesturen waarin de onderlinge verantwoordelijkheden zijn geregeld (zie paragraaf 1).

4 Hoe vindt de beoordeling plaats?

De beoordeling door de NVAO vindt plaats volgens de op het moment van aanvraag van toepassing zijnde kaders. In aanvulling daarop gelden de volgende bepalingen voor de beoordeling:

1. *Toetsing van legitimiteit.* De NVAO zal toetsen of de uitsluitingsgronden genoemd in paragraaf 2 zich niet voordoen. Voorts zal de NVAO adviseren over de indeling in het CROHO.
2. *Principles for accreditation procedures regarding joint programmes* (<http://www.eaconsortium.net>). De NVAO is deze principes voor de accreditatie van internationale gezamenlijke opleidingen overeengekomen met een aantal Europese partners. Hiermee wordt een goede en internationaal vertrouwenwekkende beoordelingspraktijk beoogd. De *principles* bepalen dat het geheel van de opleiding wordt beoordeeld en dat buitenlandse accreditatieorganisaties worden geïnformeerd en desgewenst (bijvoorbeeld als waarnemer) betrokken bij de beoordeling door het panel.
3. *Toetsing van gezamenlijkheid.* In het paneladvies dient de totaliteit van de gezamenlijke opleiding (dus inclusief eventueel in het buitenland gevolgde delen) beoordeeld te worden op de facetten van het Beoordelingskader. Het gezamenlijke karakter van de opleiding of programma kan blijken uit de samenwerkingsovereenkomst (zie paragraaf 1) en uit overeenstemming en gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen de partners met betrekking tot de beoogde eindkwalificaties, de inhoudelijke samenhang van doelstellingen en het

curriculum, de toetsing, de voorzieningen, de interne kwaliteitszorg, het personeel en de waarborgen voor het bereiken van de eindkwalificaties op verschillende locaties.

4. *Bezoek door panel aan de deelnemende instellingen*. De gezamenlijke opleiding dient in haar geheel beoordeeld te worden. Dit betekent echter niet dat alle locaties door het panel bezocht moeten worden. Er *kan* worden volstaan met een bezoek aan één locatie mits voldoende schriftelijke informatie over de verschillende locaties voorhanden is en ervoor wordt gezorgd dat vertegenwoordigers van het management, docenten en studenten van andere locaties tijdens de visitatie bereikbaar zijn (fysiek dan wel elektronisch). In het paneladvies wordt gemotiveerd waarom juist deze locatie (en niet een andere) is bezocht.
5. *Gebruik van buitenlandse accreditatierapporten*. Het panel mag gebruik maken van buitenlandse accreditatierapporten van recente datum, mits deze accreditatierapporten resp. de organen die deze rapporten beoordelen naar het oordeel van de NVAO voldoende garant staan voor de kwaliteitsborging. De NVAO kan informatie inwinnen bij buitenlandse accreditatieorganisaties en samenwerken met deze organisaties in het kader van een aanvraag. Als de buitenlandse accreditatie valt onder een met de NVAO gesloten wederzijdse erkenningsovereenkomst zal de NVAO de resultaten van de beoordeling in beginsel overnemen. De instelling is verantwoordelijk voor het op de hoogte stellen van de NVAO indien zij meent dat een buitenlands accreditatierapport onder een wederzijdse erkenningsovereenkomst valt.

5 Wat te doen in geval een instelling zich terugtrekt of vervangen wordt door een andere instelling

Wanneer een partner zich terugtrekt of vervangen wordt, dient dit onverwijld aan de NVAO te worden doorgegeven met de nieuwe overeenkomst tussen de samenwerkende instellingen. Ingeval de joint degree-opleiding wordt gegeven door twee instellingen waarvan één zich terugtrekt, is duidelijk dat de accreditatie als joint degree-opleiding ingetrokken moet worden.

In andere gevallen is de situatie ter beoordeling aan de NVAO. Eventuele wijzigingen worden beschouwd binnen de lopende accreditatietermijn.

N.B. De deelnemende instellingen staan vermeld in het CROHO en zullen bij wijziging eveneens gewijzigd moeten worden.

Protocol voor
Nederlandse Aanvragen
Accreditatie
leidend tot een Joint degree

7 juni 2010

Inhoud

Voorwoord		3
1	Inleiding	3
2	Wanneer kan een accreditatie voor een joint degree-opleiding worden aangevraagd?	5
3	Hoe kan een accreditatie voor een joint degree-opleiding worden aangevraagd?	6
4	Hoe vindt de beoordeling plaats?	7
	4.1 Aanvraag accreditatie joint degree-opleiding in kader van reguliere accreditatieprocedure	7
	4.2 Aanvraag tot omzetting van accreditatie naar joint degree-opleiding	8
5	Wat te doen in geval een instelling zich terugtrekt of vervangen wordt door een andere instelling	8

Voorwoord

Accreditatie van een bestaande opleiding door de NVAO geschiedt aan de hand van het op het moment van de aanvraag van toepassing zijnde kader voor aanvragen bestaande opleidingen. Voor opleidingen die gezamenlijk worden verzorgd met één of meer andere instellingen en die leiden tot een joint degree geldt daarenboven een toetsing aan de hand van onderhavig protocol.

Dit protocol spitst zich toe op het gezamenlijke karakter van de opleiding en de daarmee samenhangende kwaliteitsborging.

1 Inleiding

Op 1 juli 2010 is inwerking getreden artikel 7.3c van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Dit artikel regelt de 'gezamenlijke opleiding', veelal aangeduid als een 'joint degree'.

Een gezamenlijke opleiding is een opleiding die een Nederlandse instelling verzorgt samen met één of meer Nederlandse of buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs, waarvoor de samenwerkende instellingen gezamenlijk verantwoordelijk zijn en waarbij elke samenwerkende Nederlandse instelling een substantieel onderdeel verzorgt.

Dit betekent dat de opleiding op ten minste twee locaties moet plaatsvinden.

Het moet voor een (de) instelling(en) belangrijke voordelen hebben om een gezamenlijke opleiding en graad aan te bieden. Nationaal kan het een meerwaarde in kwalitatieve zin verschaffen of er zijn financiële of onderwijskundige redenen. Joint degrees kunnen ook de internationale dimensie van het hoger onderwijs versterken.

Het betreft niet per definitie een volledige bachelor- of masteropleiding. Het kan ook gaan om een gedeelte van een opleiding, bijvoorbeeld een afstudeerrichting of een specifiek programma binnen de opleiding.

Omdat aan die gezamenlijke opleiding of het gezamenlijke programma een gezamenlijke graad is verbonden door twee of meer instellingen zal navolgend steeds gesproken worden van een joint degree-opleiding.

Bij de vormgeving van joint degree-opleidingen is het uitgangspunt dat de Nederlandse instelling(en) gezamenlijk verantwoordelijk is (zijn) voor het naleven van de Nederlandse wettelijke voorschriften. De Nederlandse instelling(en) is (zijn) aanspreekbaar op het geheel van de opleiding. Bij een joint degree-opleiding waarbij alleen Nederlandse instellingen zijn betrokken, zijn deze instellingen gezamenlijk verantwoordelijk voor onder andere taken en bevoegdheden op het gebied van toets nieuwe opleiding, accreditatie, registratie in het CROHO, studieadvies, studielast, afgifte van het getuigschrift en inschrijving. Voor een aantal onderwerpen kan in een overeenkomst tussen de betrokken instellingsbesturen worden vastgelegd welk instellingsbestuur verantwoordelijk is voor de uitvoering daarvan. Uiteraard kunnen ook die onderwerpen in gezamenlijkheid worden uitgevoerd. De rechten en plichten ten opzichte van elkaar en van de studenten, zoals tussen de instellingen overeengekomen, moeten voor de deelnemende instellingen en voor de student helder zijn.

Betreft het een samenwerking tussen een of meer Nederlandse instellingen met een of meer buitenlandse instellingen dan is er een aantal aandachtspunten dat een rol speelt bij de partnerkeuze en waarover overeenstemming moet worden bereikt voor het aangaan van samenwerking. Uiteraard moet(en) de Nederlandse (instelling(en) ervoor zorg dragen dat ze aan de Nederlandse wettelijke bepalingen voldoen. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de volgende aspecten:

- a) de opleidingsbenaming en de opleidingsduur;
- b) de wijze van organisatie van buitenlandse diploma's (is de joint degree het enige diploma dat de buitenlandse instelling aan de opleiding verbindt en mag deze in alle betrokken landen worden verleend?);
- c) eenduidige doelstellingen, uitwerking van het programma en toetsing op het behalen van leeruitkomsten en eindkwalificaties;
- d) de wijze waarop de interne kwaliteitszorg plaatsvindt en -kwaliteitsborging is geregeld;
- e) positie van de examencommissie;
- f) financieringsstatus van de opleiding in elk van de andere landen waarin een deelnemende instelling gevestigd is; mogelijkheden betreffende inschrijvings-/studiegelden en het maken van financiële afspraken tussen de partners;
- g) mogelijkheden betreffende gebruik van andere talen;
- h) onderwijs- en examenreglementen en mogelijkheden voor afwijkingen hiervan.

Naarmate het Europese overleg vordert over hoe buitenlandse accreditaties worden geaccepteerd, zal het eenvoudiger worden om joint degree-opleidingen met buitenlandse instellingen te vormen. Zolang dat echter niet het geval is, zullen – met behoud van de kwaliteitswaarborgen – belemmeringen voor de joint degree-opleidingen zoveel mogelijk worden opgeheven. Vanzelfsprekend kan de Nederlandse wet alleen de situatie voor Nederland regelen.

Het is niet mogelijk om een gezamenlijke graad van een hbo- en een wo-programma toe te kennen. Dit is strijdig met het binaire onderscheid.

De joint degree-opleidingen worden geaccrediteerd dan wel getoetst op het niveau van de gezamenlijke opleiding. In het geval de gezamenlijke graad is vormgegeven door een gezamenlijk programma binnen twee (of meer) opleidingen geldt in feite de reguliere accreditatie of toets nieuwe opleiding procedure. Het gezamenlijke karakter wordt meegenomen bij de accreditatie of toets nieuwe opleiding van de afzonderlijke Nederlandse opleiding(en).

Inschrijving in het CROHO als joint degree is alleen mogelijk indien daaraan een besluit inzake accreditatie of toets nieuwe opleiding van de NVAO ten grondslag ligt.

Vóór de wetwijziging werd een diploma van een gezamenlijk verzorgde opleiding verleend door slechts één van de betrokken instellingen (single degree), door twee instellingen (double degree), of door meer dan twee van de betrokken instellingen (multiple degree). Single, double en multiple degrees blijven mogelijk.

Dit protocol ziet op de accreditatie door de NVAO van bestaande, gezamenlijk verzorgde opleidingen of programma's waaraan instellingen een gezamenlijke graad willen toekennen.

2 Wanneer kan een accreditatie voor een joint degree-opleiding worden aangevraagd?

Het aanvragen van een accreditatie voor een joint degree-opleiding is mogelijk in de volgende situaties:

1. Twee of meer Nederlandse instellingen beogen:
 - a. Aan twee of meer bestaande (in CROHO geregistreerde) gezamenlijk verzorgde opleidingen een gezamenlijke graad te verbinden.
 - b. Aan een bestaand, gezamenlijk verzorgd programma binnen twee of meer bestaande Nederlandse opleidingen een gezamenlijke graad te verbinden.

De inbreng van elke instelling(en) moet voldoende substantieel zijn om een joint degree aanvraag te kunnen rechtvaardigen.

2. Een of meer Nederlandse instellingen beogen in samenwerking met een of meer buitenlandse instellingen:
 - a. Aan een bestaande (in CROHO geregistreerde) gezamenlijk verzorgde opleiding(en) een gezamenlijke graad te verbinden.
 - b. Aan een bestaand, gezamenlijk verzorgd programma binnen twee of meer opleidingen¹ een gezamenlijke graad te verbinden.

De inbreng van de Nederlandse instelling(en) moet voldoende substantieel zijn om een joint degree aanvraag door een Nederlandse instelling(en) te kunnen rechtvaardigen.

In de volgende gevallen is een joint degree-opleiding *niet* mogelijk (*uitsluitingsgronden*):

- Indien wordt beoogd een gezamenlijke graad te verbinden aan een Nederlandse hbo-opleiding/programma en een Nederlandse wo-opleiding/programma.
- Indien de gezamenlijke opleiding/programma wordt verzorgd met een of meer buitenlandse instellingen die in eigen land niet erkend is (zijn) of niet gerechtigd is (zijn) om aan deze joint degree-opleiding deel te nemen.

Alvorens een aanvraag in te dienen, is (zijn) de aanvragende instelling(en) verplicht zich ervan te vergewissen dat bovenstaande uitsluitingsgronden zich niet voordoen en dat de gezamenlijke opleiding/programma wordt verzorgd in overeenstemming met de wet- en regelgeving in Nederland en overige betrokken landen.

Voor de internationale acceptatie van de joint degree is het noodzakelijk dat bij instroom van internationale studenten de betrokken Nederlandse instelling(en) is ingeschreven in het Gedragscoderegister

(<http://www.internationalstudy.nl/Paginas/Register%20gedragscode.htm>) en de bepalingen daarvan naleeft.

De gezamenlijke graad wordt slechts toegekend aan studenten die de gezamenlijk verzorgde opleiding of programma aan de betrokken instellingen succesvol hebben doorlopen.

¹ De Nederlandse opleiding(en) dient in CROHO geregistreerd te zijn.

3 Hoe kan een accreditatie voor een joint degree-opleiding worden aangevraagd?

Bij een aanvraag om accreditatie voor een joint degree-opleiding zijn er twee mogelijkheden:

1. De accreditatie van de joint degree-opleiding wordt aangevraagd bij de eerstvolgende reguliere accreditatie van de betreffende bestaande opleiding(en). De op het moment van aanvraag van toepassing zijnde kaders worden gehanteerd. De gezamenlijke opleiding dient in haar geheel beoordeeld te worden.
2. Er wordt een *omzetting* aangevraagd van de accreditatie van één of meer bestaande opleidingen naar een accreditatie van een joint degree-opleiding voor een gezamenlijk verzorgde opleiding of programma. Een omzetting is alleen mogelijk indien de gezamenlijke verzorgde opleiding of het programma reeds beoordeeld is. Deze situatie doet zich voor indien:
 - a. Het een aanvraag van twee of meer Nederlandse opleidingen betreft en de gezamenlijk verzorgde opleiding of het programma deel uitmaakt van twee of meer NVAO geaccrediteerde opleidingen.
 - b. Het een aanvraag van een in Nederland geaccrediteerde opleiding betreft die deelneemt in een Erasmus Mundus consortium.
 - c. Het een aanvraag van een of meer Nederlandse instellingen betreft die in samenwerking met een of meer buitenlandse instellingen een gezamenlijke opleiding of programma verzorgen die reeds expliciet beoordeeld is als onderdeel van een of meer NVAO geaccrediteerde opleidingen.

In alle andere gevallen is een omzetting niet mogelijk en kan de aanvraag voor accreditatie van een joint degree-opleiding slechts bij de eerstvolgende reguliere accreditatie van de betreffende bestaande opleiding(en) worden ingediend.

De aanvraag bij de NVAO geschiedt door de betrokken Nederlandse instelling ingeval er één Nederlandse instelling is betrokken, of door de Nederlandse instellingen gezamenlijk indien er meer Nederlandse instellingen zijn betrokken. Een lijst met daarin opgenomen wie de buitenlandse partners zijn, moet worden bijgevoegd.

De volgende gegevens dienen bij de aanvraag te worden gevoegd teneinde een behandeling van de aanvraag mogelijk te maken:

- De naam en toe te kennen graad van de gezamenlijke opleiding of programma
- De namen en locaties van de aanvragende Nederlandse instelling(en).
- De namen en locaties van de buitenlandse partnerinstelling(en).
- Informatie over erkenning van de buitenlandse partnerinstelling(en) in eigen land.
- Informatie over de erkenning als Erasmus Mundus opleiding (indien van toepassing)
- Informatie over buitenlandse accreditatiebesluiten, -termijnen en -rapporten die betrekking hebben op het buitenlandse deel van de gezamenlijke opleiding.
- De samenwerkingsovereenkomst tussen de instellingsbesturen waarin de onderlinge verantwoordelijkheden zijn geregeld (zie paragraaf 1).

4 Hoe vindt de beoordeling plaats?

Bij de beoordeling wordt een onderscheid gemaakt tussen een reguliere accreditatie (paragraaf 4.1) en een omzetting (paragraaf 4.2).

4.1 Aanvraag accreditatie joint degree-opleiding in kader van reguliere accreditatieprocedure

De beoordeling door de NVAO vindt plaats volgens de op het moment van aanvraag van toepassing zijnde kaders. In aanvulling daarop gelden de volgende bepalingen voor de beoordeling:

1. *Toetsing van legitimiteit.* De NVAO zal toetsen of de uitsluitingsgronden genoemd in paragraaf 2 zich niet voordoen. Voorts toetst de NVAO of de gezamenlijk verzorgde opleiding in programmatische zin niet proportioneel afwijkt van de inhoud van de betrokken bestaande opleidingen. Voorts zal de NVAO adviseren over de indeling in het CROHO.
2. *Principles for accreditation procedures regarding joint programmes* (<http://www.eacaconsortium.net>). De NVAO is deze principes voor de accreditatie van internationale gezamenlijke opleidingen overeengekomen met een aantal Europese partners. Hiermee wordt een goede en internationaal vertrouwenwekkende beoordelingspraktijk beoogd. De *principles* bepalen dat het geheel van de opleiding wordt beoordeeld en dat buitenlandse accreditatieorganisaties worden geïnformeerd en desgewenst (bijvoorbeeld als waarnemer) betrokken bij de beoordeling door het panel.
3. *Toetsing van gezamenlijkheid.* In het panelrapport dient de totaliteit van de gezamenlijke opleiding (dus inclusief de in Nederland en in het buitenland gevolgde delen) beoordeeld te worden op de facetten van het Beoordelingskader. Het gezamenlijke karakter van de opleiding of programma kan blijken uit de samenwerkingsovereenkomst (zie paragraaf 1) en uit voldoende afstemming tussen de partners met betrekking tot de beoogde eindkwalificaties, de inhoudelijke samenhang van doelstellingen en het curriculum, de toetsing, de voorzieningen, de interne kwaliteitszorg, het personeel en de waarborgen voor het bereiken van de eindkwalificaties op verschillende locaties.
4. *Bezoek door panel aan de deelnemende instellingen.* De gezamenlijke opleiding dient in haar geheel beoordeeld te worden. Dit betekent echter niet dat alle locaties door het panel bezocht moeten worden. Er kan worden volstaan met een bezoek aan één locatie mits voldoende schriftelijke informatie over de verschillende locaties voorhanden is en ervoor wordt gezorgd dat vertegenwoordigers van het management, docenten, studenten, afgestudeerden van andere locaties tijdens de visitatie bereikbaar zijn (fysiek dan wel elektronisch). In het panelrapport wordt gemotiveerd waarom juist deze locatie (en niet een andere) is bezocht.
5. *Gebruik van buitenlandse accreditierapporten.* Het panel mag gebruik maken van buitenlandse accreditierapporten van recente datum. De NVAO kan informatie inwinnen bij buitenlandse accreditatieorganisaties en samenwerken met deze organisaties in het kader van een aanvraag. Als de buitenlandse accreditatie valt onder een met de NVAO gesloten wederzijdse erkenningsovereenkomst zal de NVAO de resultaten van de beoordeling in beginsel overnemen. De instelling is verantwoordelijk voor het op de hoogte stellen van de NVAO indien zij meent dat

een buitenlands accreditatierapport onder een wederzijdse erkennings-overeenkomst valt.

4.2 Aanvraag tot omzetting van accreditatie naar joint degree-opleiding

1. *Toetsing van legitimiteit.* De NVAO zal toetsen of de uitsluitingsgronden genoemd in paragraaf 2 zich niet voordoen. Voorts toetst de NVAO of aan één van de omzettingsgronden genoemd in paragraaf 3, punt 2a-c wordt voldaan. De NVAO toetst bovendien of de gezamenlijk verzorgde opleiding in programmatische zin niet proportioneel afwijkt van de inhoud van de betrokken bestaande opleidingen. Voorts zal de NVAO adviseren over de indeling in het CROHO.
2. *Toetsing van gezamenlijkheid.* De NVAO toetst of de gezamenlijkheid blijkt uit de samenwerkingsovereenkomst (zie paragraaf 1).

Bij een positief NVAO besluit tot omzetting wordt de accreditatietermijn van de bestaande opleiding met de kortst lopende vervaldatum van kracht. De accreditatie van de bestaande opleidingen vervalt door de omzetting naar een joint degree indien het een joint degree van een gezamenlijk verzorgde opleiding betreft. Indien het een joint degree van een gezamenlijk verzorgd programma betreft, zal de oorspronkelijke accreditatie van de bestaande opleidingen in stand blijven.

5 Wat te doen in geval een instelling zich terugtrekt of vervangen wordt door een andere instelling

Wanneer een partner zich terugtrekt of vervangen wordt, dient dit onverwijld aan de NVAO te worden doorgegeven met de nieuwe overeenkomst tussen de samenwerkende instellingen. Ingeval de joint degree-opleiding wordt gegeven door twee instellingen waarvan één zich terugtrekt, is duidelijk dat de accreditatie als joint degree-opleiding ingetrokken moet worden.

In andere gevallen is de situatie ter beoordeling aan de NVAO. Eventuele wijzigingen worden beschouwd binnen de lopende accreditatietermijn.

N.B. De deelnemende instellingen staan vermeld in het CROHO en zullen bij wijziging eveneens gewijzigd moeten worden.

Bijlage 3

Datum

Onze referentie
HO&S/BL188502

Macrodoelmatigheid bij joint degree opleiding

Macrodoelmatigheidsbeoordeling is aan de orde bij nieuwe opleidingen en nieuwe vestigingsplaatsen.

In de beleidsregel macrodoelmatigheid (2009) zijn de voorwaarden opgenomen op grond waarvan de macrodoelmatigheid van een nieuwe opleiding of vestigingsplaats wordt getoetst. De beslissing hierover wordt genomen door de minister, na advisering door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO).

Voor de joint degree-opleidingen geldt in principe de beleidsregel onverkort. Er is geen reden om hiervan af te wijken. Desalniettemin is op de criteria een aanvulling nodig voor zover het gaat om een joint degree-opleiding die wordt verzorgd door twee (of meer) instellingen in Nederland. Elke instelling verzorgt dan een substantieel deel van de opleiding voor de student. In het kader van macrodoelmatigheid is relevant dat in zo'n geval de opleiding derhalve wordt verzorgd door meer dan één instelling, en in principe op meer dan één vestigingsplaats.

Bij de macrodoelmatigheidsbeoordeling moet rekening gehouden worden met het feit dat de opleiding weliswaar door verschillende instellingen en op verschillende plaatsen wordt verzorgd, maar dat er sprake is van één opleiding aan verschillende instellingen (en niet verschillende opleidingen aan verschillende instellingen). Enerzijds kan een toetsing als reguliere opleiding een (te) hoge drempel opwerpen. Anderzijds is het uiteraard niet de bedoeling dat via joint degree-opleidingen de criteria van de macrodoelmatigheidstoetsing worden omzeild. Zo is het niet de bedoeling dat een instelling door een joint degree-opleiding een nevenvestiging kan openen in de buurt van de partnerinstelling.

Om de opleiding die (formeel) verzorgd wordt door één instelling te duiden kunnen verschillende termen worden gehanteerd, zoals 'single degree-opleidingen' of 'reguliere opleidingen'. In deze tekst wordt de term 'reguliere opleiding' gehanteerd. Joint degree-opleidingen zijn tot 1 juli niet mogelijk. Dit betekent dat in de huidige situatie alle opleidingen 'reguliere opleidingen' zijn.

Beoordeling joint degree-opleidingen

Om als joint degree-opleiding beoordeeld te kunnen worden, moeten de Nederlandse instellingen gezamenlijk de aanvraag indienen. Uiteraard dient die aanvraag vergezeld te gaan van de (bewijs)stukken die overigens voor een reguliere macrodoelmatigheidstoetsing zijn vereist en daarnaast dient de samenwerkingsovereenkomst te worden bijgevoegd. Het afstemmingsoverleg voor een joint degree zal ook met de aanbieders van vergelijkbare reguliere opleidingen moeten plaatsvinden.

Uit de aanvraag moet het voornemen tot een joint degree-opleiding blijken: Elke instelling verzorgt een substantieel deel van het onderwijs. De student volgt aan beide instellingen een deel van het curriculum. Het aantal locaties waar het onderwijs in Nederland wordt verzorgd is (ten minste) gelijk aan het aantal deelnemende Nederlandse instellingen.

Joint degree-opleiding met buitenlandse instelling(en)

De macrodoelmatigheidstoets gaat over het effect van nieuw/gewijzigd onderwijsaanbod binnen Nederland. Dit heeft als consequentie dat als een Nederlandse instelling een joint degree-opleiding wil verzorgen met één of meer buitenlandse instellingen, de opleiding in het kader van macrodoelmatigheid beoordeeld wordt als ware het een reguliere opleiding. Alleen indien de opleiding door twee of meer Nederlandse instellingen wordt verzorgd, is onderhavige aanvulling van toepassing. Indien slechts één Nederlandse instelling deelneemt, geldt het reguliere macrodoelmatigheidsregiem.

Datum

Onze referentie
HO&S/BL188502

Toetsing aan de criteria

Zoals gezegd is het uitgangspunt om zo veel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande regels macrodoelmatigheid en dus voor de joint degree-opleidingen zo min mogelijk afwijkende regels te maken. Dit betekent ook dat bij toetsing van macrodoelmatigheid uitsluitend wordt uitgegaan van de Nederlandse situatie. Verder is in dit verband van belang om te expliciteren dat joint degree opleidingen van overheidswege niet extra / specifiek worden gestimuleerd. Zo moet het bij nieuwe opleidingen – ook indien sprake is van een joint degree-opleiding met één of meer buitenlandse instellingen - gaan om een daadwerkelijk nieuwe (innovatieve) opleiding (voorwaarde a) of een opleiding op het terrein van een door de overheid erkende behoefte (voorwaarde b). Of een opleiding innovatief / vernieuwend is, heeft betrekking op de inhoud, niet op de vorm. Het gezamenlijke karakter van de opleiding heeft dan ook geen bijzondere consequenties voor de beoordeling van deze criteria.

In het navolgende wordt ingegaan op de macrodoelmatigheidsbeoordeling van joint degrees in vier situaties.

1. een geheel nieuwe joint degree-opleiding,
2. een nieuwe hbo-master als joint degree-opleiding,
3. het samenvoegen van twee bestaande (reguliere) opleidingen tot een joint degree-opleiding,
4. joint degree op het niveau van een programma.

In het navolgende worden alleen afwijkingen genoemd. Met andere woorden genoemd worden de situaties waar de beoordeling van de macrodoelmatigheid bij een joint degree om een andere afweging vraagt dan een beoordeling bij een gewone reguliere opleiding.

1. Een geheel nieuwe joint degree-opleiding

Voor de beoordeling van een nieuwe opleiding is artikel 4.1 van de beleidsregel relevant. Dat geldt voor nieuwe joint degree-opleidingen eveneens. Voor de criteria a en b zijn geen specifieke regels nodig (zie hierboven). Omdat een joint degree-opleiding instellings-, sector en grensoverschrijdende samenwerking mogelijk maakt, moeten instellingen het door hun gekozen profiel van de opleiding onderbouwen.

Voorwaarden c (gebiedsspecifieke achterstanden waarover met de minister specifieke afspraken zijn gemaakt) en d (effecten bestaand onderwijsaanbod)

Datum

Onze referentie
HO&S/BL188502

Ingevolge de Beleidsregel moet onder voorwaarde d worden aangetoond dat het nieuwe aanbod (nieuwe opleiding of nieuwe vestigingsplaats) geen substantieel nadelige effecten heeft op het bestaande aanbod (dit wordt in het vervolg 'zware toets' genoemd). Is er sprake van een achterstandsregio dan geldt een lichtere bewijslast: aangetoond moet worden dat er geen sprake is van bovenmatig nadelige effecten op bestaand aanbod. Dit laatste is een lichtere toets (dit wordt in het vervolg 'lichte toets' genoemd).

Een vestigingsplaats is de gemeente waar de *opleiding* is gevestigd. Deze gemeente is niet per se identiek aan de vestigingsplaats van de *instelling*. Een joint degree-opleiding wordt – hoewel het slechts één opleiding is - op twee (of meer) locaties (vestigingsplaatsen) aangeboden waardoor een groter nadelig effect kan optreden voor bestaand aanbod dan bij één reguliere opleiding omdat deze slechts één vestigingsplaats heeft. De macrodoelmatigheidstoetsing strekt zich dan ook uit over die vestigingsplaatsen. Hier is mogelijk dat een joint degree-opleiding geheel of deels wordt verzorgd in een achterstandsgebied. Er zijn 3 mogelijkheden:

A. De joint degree-opleiding wordt verzorgd op locaties die geen van alle behoren tot achterstandsgebieden:

In principe zou dan de zware toets gelden. Omdat er sprake is van één opleiding wordt het integraal toepassen van de zware toets op alle locaties echter bovenproportioneel zwaar geacht. In dat geval zou immers de joint degree-opleiding beoordeeld worden als ware het afzonderlijke, reguliere opleidingen. Daarom is, gebruik makend van instrumenten die de Beleidsregel al kent, gekozen voor een combinatie van de zware en de lichte toets.

Aan de aanvragers wordt de keuze gelaten op welke vestigingsplaats de zware toets wordt toegepast. De andere vestigingsplaatsen worden dan onderworpen aan de lichte toets.

Om oneigenlijk gebruik van de joint-degree te voorkomen wordt van de aanvragers gevraagd met hun aanvraag aan te tonen:

- 1) dat door de nieuwe opleiding in de vorm van een joint degree-opleiding meerwaarde ontstaat (vanuit de inhoud beredeneerd) en
- 2) waarom die meerwaarde zit in een joint degree als vorm (in plaats van een reguliere opleiding). Daarbij is te denken aan expertise (doorslaggevend) en faciliteiten (ondersteunend).

Indien niet voldaan wordt aan deze eisen, wordt de opleiding volgens de zware toets beoordeeld.

B. Een joint-degree wordt deels in een achterstandsregio verzorgd:

Omdat er sprake is van één opleiding en om recht te doen aan de status die de achterstandsregio ingevolge de Beleidsregel heeft, geldt ten aanzien van alle vestigingsplaatsen de lichte toets.

Om oneigenlijk gebruik van de joint-degree met een instelling in een achterstandsregio te voorkomen dienen de aanvragers met hun aanvraag aan te tonen:

- 1) dat door de nieuwe opleiding in de vorm van een joint degree-opleiding meerwaarde ontstaat (vanuit de inhoud beredeneerd) en
- 2) waarom die meerwaarde zit in een joint degree als vorm (in plaats van een reguliere opleiding). Daarbij is te denken aan expertise (doorslaggevend) en faciliteiten (ondersteunend).
- 3) dat de achterstandsregio de helft of meer van de joint degree-opleiding verzorgt.

Indien niet voldaan wordt aan deze eisen, wordt de opleiding wat betreft de vestigingsplaats in het achterstandsgebied beoordeeld volgens de lichte toets en waar het gaat om de vestiging in de overige gebieden volgens de zware toets.

Datum

Onze referentie
HO&S/BL188502

C. Een joint-degree die in haar geheel in (een) achterstandsregio('s) wordt verzorgd:

Uiteraard vindt in dit geval op alle vestigingsplaatsen de lichte toets plaats.

Voorwaarde e

Instellingen moeten samen een voldoende kennisinfrastructuur hebben voor de opleiding (de infrastructuur bij elkaar opgeteld moet voldoende zijn).

2. Een nieuwe HBO-master als joint degree

Naast de criteria die gesteld zijn in artikel 4.1 (zie hierboven) wordt ten behoeve van een hbo-master in artikel 4.2 een aantal additionele criteria gesteld. Ten aanzien van deze extra criteria zijn geen specificeringen voor joint degree-opleidingen nodig. Dit betekent dat wat betreft criterium 1.b (financiering, aantonen per vestigingsplaats) er een volledige toets plaatsvindt: als er op één van de vestigingsplaatsen financiering mogelijk is, dan is er geen sprake van bekostiging. Wat betreft de aantoonbare vraag (zie art. 4.2, onder 1.c) wordt benadrukt dat het gaat om een landelijk perspectief.

3. Twee bestaande reguliere opleidingen worden één joint degree-opleiding (samenvoeging)

De in de Beleidsregel beschreven voorwaarden voor de samenvoeging van reguliere opleidingen aan één instelling gelden ook voor de samenvoeging van reguliere opleidingen van verschillende instellingen tot één joint-degree opleiding die uitgaat van verschillende instellingen. Bij deze procedure beoordeelt de NVAO of er door de samenvoeging sprake is van een nieuwe opleiding.

- Als de NVAO meent dat uit de samenvoeging de facto een nieuwe opleiding ontstaat, dan is de procedure dat bij de CDHO een aanvraag voor een nieuwe opleiding wordt ingediend en volgt daarna een toets nieuwe opleiding bij de NVAO.

- Als de NVAO meent dat het geen nieuwe opleiding is, vindt een verkorte macrodoelmatigheidsprocedure plaats zonder tussenkomst van de CDHO (beschreven in artikel 7.1 van de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009 en de toelichting daarop).

Er mogen door de samenvoeging geen nieuwe vestigingsplaatsen ontstaan. De in de tijd eerstkomende accreditatietermijn voor één van de opleidingen gaat over op de samengevoegde opleiding.

Datum

Onze referentie
HO&S/BL188502

In aanvulling op deze reguliere procedure moet de NVAO uiteraard ook toetsen aan de criteria voor joint degree-opleidingen, waaronder dat een substantieel deel van de opleiding door elk van de instellingen wordt verzorgd (zie protocol NVAO).

Wordt de samengevoegde opleiding (ook) in een nieuwe vestigingsplaats verzorgd, dan dient de procedure 'nieuwe vestigingsplaats' conform de Beleidsregel te worden gevolgd.

Wordt de samengevoegde opleiding alleen in een geheel nieuwe vestigingsplaats verzorgd, dan dient de procedure 'verplaatsing' conform de Beleidsregel te worden gevolgd.

4. Joint degree bij programma's

Ook hiervoor geldt het uitgangspunt zo veel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande regels over macrodoelmatigheid en over joint degree-opleidingen. Zo zal ook bij een joint degree-programma elk van de deelnemende instellingen een substantieel deel moeten verzorgen.

Als bestaande, reguliere opleidingen samen een joint degree-programma willen verzorgen dan geldt de standaardregel: een opleiding mag een opleiding vernieuwen, tenzij dat zo ingrijpend is dat het de facto leidt tot een nieuwe opleiding. Een zodanige vernieuwing dat de facto nieuw onderwijsaanbod ontstaat wordt beschouwd als oneigenlijk gebruik van de autonomie. Indien de facto sprake is van een nieuwe opleiding moet er een macrodoelmatigheidstoets en een toets nieuwe opleiding doorlopen worden.

Hierbij maakt het niet uit of het gaat om het samenvoegen van bestaande programma's of om een nieuw programma dat gezamenlijk wordt verzorgd.

Wordt het gezamenlijke programma ook in een nieuwe vestigingsplaats verzorgd, dan geldt hetgeen onder 'nieuwe vestigingsplaats' in de Beleidsregel staat vermeld.

Wordt het gezamenlijke programma alleen in een geheel nieuwe vestigingsplaats verzorgd, dan dient de procedure 'verplaatsing' conform de Beleidsregel te worden gevolgd.